

VJUTP. 10.

निर्घन्धिक (wie eben) 1) m. *ein nackt einhergehender Bettelmönch* ÇANDAR. im ÇKDR. DAÇAK. 81, 2. — 2) adj. *geschickt, gewandt*. — 3) adj. = कोन ÇANDAR. im ÇKDR. — Vgl. निर्घन्ध, निर्घन्धिक.

निर्घा (von घृत् mit निस्) adj. *unter Andern herauszufinden, zu erkennen*: (ज्ञातिः) सकृदाख्यातनिर्घा KÂT. in BÖHTL. Ausg. des P. II, 462.

निर्घट n. *ein dichtgefüllter Marktplatz* HÂR. 70. *ein abgabenfreier Markt* ÇANDAR. im ÇKDR.

निर्घट = निघट्ट *Wörtersammlung*; s. रात्रि° und unter धन्वत्तरि. °क dass.: निर्घट्टकपदाख्याने MBH. 12, 13247.

निर्घर्षण (von घर्ष mit निस्) n. *das Zerreiben*: क्विल्लेप° SÂJ. zu RV. 4, 32, 5. — Vgl. निघर्षण.

निर्घर्षणक (vom vorherg.) adj. *zum Stochern dienend*: दत्तस्य निर्घर्षणकेन (तूणेन) HIT. II, 65.

निर्घात (von रुन् mit निस्) m. 1) *Zerstörung*: इन्द्रियस्य वीर्यस्य प्रज्ञाये पशूनामनिर्घातय TS. 3, 1, 3. TBH. 1, 8, 1. — 2) *Windstoss, Wirbelwind* HÂR. 210. पवनः पवनाभिकृतो गगनादवनौ यदा समापतति । भवति तदा निर्घातः VARÂH. BRH. S. 38 (37), 1. वायुनाभिकृतो वायि गगणाच्च पतत्यधः । प्रचण्डधोरनिर्घोषो निर्घात इति कथ्यते ॥ ÇABDAM. im ÇKDR. GOBH. 3, 3, 16. KAUC. 141. M. 1, 38, 4, 105. JÂGÂ. 1, 145. INDR. 1, 5. MBH. 1, 1418, 2, 2693. निर्घाताश्चापनन्मुहुः 3, 1658. 8679. 5, 5306. 6, 4069. 16, 2. HARIV. 4261. 4735. 7629. 9295. 9873. 10510. R. 1, 41, 6. 67, 18. 3, 35, 90. 6, 16, 52. RAGH. 9, 64. VARÂH. BRH. S. 3, 10, 5, 95. 16, 40. 21, 25. 24, 25. 45, 84. 96, 6. BHÂG. P. 1, 14, 15. 3, 17, 8. SÂH. D. 72, 1. Am Ende eines adj. comp. f. आ MBH. 3, 11397. 4, 1424. 7, 206. R. GORR. 2, 3, 17. 3, 29, 13.

निर्घातन (wie eben) n. *das Heraus schaffen* SUÇR. 1, 25, 15.

निर्घातय (wie eben) adj. *herauszuschaffen*: घृ° SUÇR. 1, 100, 16; vgl. 12, 102, 9.

निर्घूरिणी f. *Fluss* ÇANDÂRTHAK. bei WILS. Vielleicht nur fehlerhaft für निर्घूरिणी.

निर्घृण (निस् + घृणा) adj. f. आ *kein Mitleidgefühl habend, grausam* MBH. 1, 8373. 3, 16213. R. 1, 32, 20. 59, 19. R. GORR. 2, 10, 22. 3, 16, 14. VARÂH. BRH. 19, 1. RÂGA-TAR. 1, 312 (mit loc.). 6, 171. 328. ÇÂNK. zu BRH. ÂH. UP. S. 140. BHÂG. P. 4, 25, 7. MÂRK. P. 23, 10. PÂÑKÂT. III, 106. निर्घृणम् adv. MBH. 13, 3096. °ता f. *Hartherzigkeit* BHÂRÂ. 2, 44. °त्वं n. dass. MÂRK. P. 15, 40.

निर्घृणा (wie eben) f. *Hartherzigkeit*: सनिर्घृणा hartherzig R. GORR. 1, 61, 20; vgl. 59, 19 SCHL., wo statt dessen निर्घृणा steht.

1. निर्घोष (von घुष् mit निस्) m. *Klang, Laut, Getöse, Geräusch, Gestampf* AK. 1, 1, 1. H. 1399. अलाबुवीणा° ÇIKSHÂ 28. मेघडुन्दुभि° MBH. 1, 8036. 4, 475. मेघस्तनित° 1, 1300. HARIV. 6953. R. 1, 10, 32. कृपशिक्षित° 2, 40, 19. 31, 13. वर्किणानाम् 52, 3. 61, 6. तल° 67, 18. रथ° N. 21, 3. मेघ° 11. कृय° 5. RAGH. 1, 36. ज्ञा° 9, 64. VARÂH. BRH. S. 42 (43), 26. 45, 91. पौरविप्रप्रघुष्टपुण्याकनिर्घोषिः 47, 49. 59, 16. KATHÂS. 9, 81. सैन्य° 19, 66. BHÂG. P. 3, 2, 3. 18, 17. PÂÑKÂT. 188, 10. ed. orn. 4, 5. Am Ende eines adj. comp. f. आ MBH. 1, 4793. 7, 6907. 14, 648. HARIV. 6749. R. 3, 4, 15. 5, 9, 49.

2. निर्घोष (निस् + घोष) adj. f. आ *klanglos, tonlos, geräuschlos*: निर्घोषे निर्घने वने MBH. 14, 567. 649.

निर्घोषात्तरविमुक्त (निर्घोष-अन्तर + वि°) m. Bez. eines Samâdhi VJUTP. 19. MÂNGUÇAIN. 7, 9.

निर्जन (निस् + जन) adj. f. आ *menschenleer*: वन N. 9, 27. DRAUP. 1, 8. MBH. 5, 6032. 7475. R. 2, 36, 7. 60, 9. 3, 55, 42. 6, 103, 7. HIT. 10, 2. देश VET. in LA. 3, 13. वसुमती MBH. 11, 7. पुरी R. GORR. 2, 57, 6. सभा स चक्रे निर्जनाम् RÂGA-TAR. 4, 223. subst. *Einsamkeit, Einöde* R. 2, 100, 14. RÂGA-TAR. 5, 373. Davon nom. abstr. °ता f.: कर्मस्य RÂGA-TAR. 4, 19. °त्वं n.: स्थान° SÂH. D. 20, 15.

निर्जय (von जि mit निस्) m. 1) *Eroberung*: जगन्निर्जय RÂGA-TAR. 3, 273. 4, 408. — 2) *Bestiegung, Ueberwindung*: निर्जयस्तव विप्राय्य साहच-तेनार्जुनेन च MBH. 7, 5317. 9286. PRAB. 68, 1. 70, 7. मय्यु° BHÂG. P. 8, 8, 20. व्याधि° SUÇR. 2, 238, 4. 332, 13.

1. निर्जर (निस् + जर) 1) adj. *nicht alternd* H. an. 3, 567. MED. r. 174. *jung, frisch* BHÂG. P. 8, 6, 37. — 2) m. *ein Gott* AK. 1, 1, 2. H. 88. H. an. MED. HALÂ. 1, 4. RÂGA-TAR. 7, 480. — 3) f. आ a) N. eines Strauchs, *Coccilus cordifolius* DC., TRIK. 3, 3, 359. H. an. MED. — b) *Anethum graveolens* H. an. MED. — c) = तत्रभिद् H. an. — 4) n. Göttertrank ÇANDAR. im ÇKDR.

2. निर्जर (von 1. जर mit निस्) adj. *vollständig abnutzend*, — zu *Nichte machend* COLEBR. Misc. Ess. I, 383.

निर्जरस् adj. Nebenform von 1. निर्जर in einigen Casus P. 7, 2, 101, Sch. VOP. 3, 38.

निर्जरसर्षप (नि° + जर°) m. = देवसर्षप *eine Art Senf* RÂGAN. im ÇKDR.

निर्जरायु (निस् + जर°) adj. *die Haut abgeworfen habend*, von einer Schlange AV. 1, 27, 1.

निर्जर्जल्य (निस् + जर°) adj. nach MAHIDH. so v. a. *zerfetzt* (wohl nur wegen des Anklangs an जरजर): शीर्षन् VS. 25, 2. Dafür liest TS. 5, 7, 12, 1. निर्जर्जल्यक.

निर्जल (निस् + जल) adj. f. आ *kein Wasser habend, wasserlos*; subst. *eine wasserlose Gegend* H. 953. देश R. 2, 80, 12. वसुधा VARÂH. BRH. S. 33, 108. स्थान RÂGA-TAR. 1, 126. पथिन् 4, 287. कोषं च जनयद्राज्ञा निर्जलेभ्यो यथा जलम् MBH. 12, 4739. *nicht mit Wasser versetzt*, von Buttermilch AK. 2, 9, 53.

निर्जलैकादशी (नि° + एका°) f. Bez. des 11ten Tages in der lichten Hälfte des Monats Ġjaishtha, an dem sogar der Genuss von Wasser untersagt ist, AS. Res. III, 283.

निर्जल्यक s. u. निर्जर्जल्य.

निर्जित s. u. जि mit निस्.

निर्जितवर्मन् (नि° + वर्मन्) m. N. pr. eines Mannes RÂGA-TAR. 5, 251. निर्जिति (von जि mit निस्) f. *Bestiegung, Ueberwindung*: अन्तरि° ÇÂN-RIÇ. 3, 12.

निर्जिह्व (निस् + जिह्वा) adj. *zungelos* MBH. 6, 3964.

1. निर्वि (निस् + जीव) m. *Tod*: °कारणा *Ursache zum Tode, Todes-schlag*: तदभूद्वशीदानं निर्विकारणं दिवः । उर्वश्यास्तु तदेवासीमृज-संजीवनीषधम् ॥ KATHÂS. 17, 15.